

СИСТЕМА СУБ'ЄКТІВ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**Бурба В.В.,
співробітник**

Служба безпеки України

У статті проводиться аналіз останніх змін до антикорупційного законодавства, досліджується система суб'єктів запобігання і протидії корупції в органах внутрішніх справ. Робиться висновок про недоцільність виключення спеціальних підрозділів по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю СБ України із переліку спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

Ключові слова: корупція, органи внутрішніх справ, система суб'єктів запобігання і протидії корупції.

Бурба В.В. / СИСТЕМА СУБЪЕКТОВ ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ КОРРУПЦИИ В ОРГАНАХ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ / Служба безопасности Украины, Украина

В статье проводится анализ последних изменений в антикоррупционном законодательстве, исследуется система субъектов предотвращения и противодействия коррупции в органах внутренних дел. Делается вывод о нецелесообразности исключения специальных подразделений по борьбе с коррупцией и организованной преступностью СБ Украины из перечня специально уполномоченных субъектов в сфере противодействия коррупции.

Ключевые слова: коррупция, органы внутренних дел, система субъектов предотвращения и противодействия коррупции.

Burba V.V. / SYSTEM OF SUBJECTS RESPONSIBLE FOR PREVENTING AND COUNTERACTING CORRUPTION IN INTERNAL AFFAIRS AGENCIES / Security Service of Ukraine, Ukraine

Nowadays corruption is one of the largest threats to the state security of Ukraine. Corruption is especially dangerous in Internal Affairs Agencies (IAA). Success in fighting corruption in the sphere depends on the effectiveness of the system of subjects that are responsible for preventing and counteracting corruption. In the article the research of the system of subjects that are responsible for preventing and counteracting corruption in IAA especially in the framework of new amendments to anti-corruption legislation is made.

The conclusion is made that it was a mistake to expel special divisions of fighting corruption and organized crime of the Security Service of Ukraine (SSU) out of the system of subjects specially authorized to prevent and counteract corruption, as well as to abolish the right of officials of the SSU to make a record about a corruption offence. That is why it is necessary to make amendments to anti-corruption legislation to renew the status of the SSU as a subject specially authorized to prevent and counteract corruption.

Institutions responsible for preventing and counteracting corruption in IAA are:

1) Institution that coordinates, organizes, defines and controls anti-corruption activities in IAA – Ministry of Internal Affairs of Ukraine (MIAU);
2) Institutions, authorized to detect, record and investigate corruption offences in IAA: prosecution office, SSU, National Anti-corruption Bureau of Ukraine (NABU), National Agency of Corruption Prevention of Ukraine (NACPU), and divisions of the Department of Internal Security of MIAU;

3) Institutions that promote anti-corruption activities in the framework of performing their main activities in IAA;

4) Institutions that have no function to prevent or counteract corruption but assist anti-corruption activities in IAA.

Key words: corruption, Internal Affairs Agencies, system of subjects responsible for preventing and counteracting corruption.

Важливою передумовою дієвого запобігання і протидії корупції в органах внутрішніх справ (далі – ОВС) є створення ефективної системи уповноважених суб'єктів, наділення їх належною компетенцією, створення ефективної правової бази, чітке визначення мети і формулювання завдань такої діяльності.

Проблематика запобігання і протидії корупції, зокрема в ОВС, системи суб'єктів, уповноважених на здійснення цієї діяльності, досліджувалася у працях С. Алфьорова, С. Коненка, М. Мельника, М. Михальченка, Є. Невмержицького, О. Ткаченка, М. Хавронюка, О. Шевченка та ін.

Разом з тим, останні зміни до антикорупційного законодавства, серед іншого, передбачають і зміни в системі суб'єктів, спеціально уповноважених на протидію корупції. Зокрема, із їх числа виключено спеціальні підрозділи по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю (далі – спецпідрозділи БКОЗ) СБ України. З урахуванням викладеного, проблема системи суб'єктів у сфері запобігання і протидії корупції в ОВС потребує окремого дослідження.

Метою статті є визначення системи суб'єктів запобігання і протидії корупції в ОВС на основі аналізу антикорупційного законодавства, з урахуванням останніх змін до нього, і напрацювання напрямів її удосконалення.

На сьогоднішній день існують різні класифікації суб'єктів, уповноважених на протидію корупції в Україні. Так, О. Ткаченко проводить поділ системи державних органів, які здійснюють боротьбу з корупцією, за такими ознаками:

– спеціально створені для боротьби з корупцією державні органи;

– державні органи, які беруть участь у боротьбі з корупцією у межах виконання покладених на них інших основних функцій;

– державні органи, на які покладається обов'язок сприяти спеціальним підрозділам по боротьбі з корупцією у межах виконання покладених на них основних функцій, пов'язаних зі здійсненням контрольних та наглядових повноважень;

– органи, які здійснюють правозастосовну функцію (судові органи України) [1, с. 144-145].

При цьому, до державних органів, спеціально створених для боротьби з корупцією, вчений відносить:

а) спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю (далі – спецпідрозділи БОЗ) МВС України;

б) спецпідрозділи БКОЗ СБ України.

До державних органів, які беруть участь у боротьбі з корупцією у межах виконання покладених на них інших основних функцій, на думку О. Ткаченка, належать:

а) підрозділи МВС та СБ України (за винятком спецпідрозділів БОЗ та БКОЗ);

б) органи прокуратури;

в) Головне управління державної служби України (тепер – Національне агентство України з питань державної служби);

г) органи податкової міліції Державної податкової адміністрації України (тепер – Державної фіскальної служби України);

д) органи та підрозділи Державної митної служби (тепер – Державної фіскальної служби України);

е) підрозділи Адміністрації Державної прикордонної служби України;

є) органи та установи Державного департаменту з питань виконання покарань (тепер – Державної пенітенціарної служби України).

До державних органів, на які покладається обов'язок сприяти спецпідрозділам БОЗ, науковець відносить Національний банк України, міністерства, комітети та інші центральні органи виконавчої влади, що мають контрольні та наглядові повноваження, зокрема Антимонопольний комітет України, Головне контрольно-ревізійне управління України (тепер – Державна фінансова інспекція України), Фонд державного майна України та ін. [1, с. 145].

У свою чергу, С. Алфьоров за обсягом повноважень та ступенем участі в механізмі протидії корупції пропонує виділяти таких суб'єктів антикорупційної діяльності:

– органи та особи, наділені адміністративними повноваженнями щодо виявлення, припинення, розслідування корупційних правопорушень, в тому числі щодо складення протоколу про адміністративне правопорушення – спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції;

– органи та особи, наділені повноваженнями щодо координації, спрямування, законодавчого забезпечення антикорупційної діяльності;

– органи та особи, наділені повноваженнями щодо сприяння спеціально уповноваженим органам у сфері протидії корупції та за якими закріплюється прямий обов'язок із припинення корупційних правопорушень та повідомлення про них спеціально уповноважених органів [2, с. 282-283].

У ст. 5 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» [3] визначено суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції в нашій державі. Відповідно до положень вказаної статті Президент України, Верховна Рада України, органи прокуратури України здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції в межах повноважень, визначених Конституцією України.

При цьому, органи державної влади здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції або беруть участь у їх здійсненні у межах повноважень, визначених законами та іншими виданими на їх основі нормативно-правовими актами.

Кабінет Міністрів України спрямовує і координує роботу органів виконавчої влади щодо запобігання і протидії корупції відповідно до Конституції і законів України, актів Президента України.

Координацію реалізації затвердженої Верховною Радою України антикорупційної стратегії здійснює спеціально уповноважений орган з питань антикорупційної політики.

Спеціально уповноважені суб'єкти безпосередньо здійснюють у межах своєї компетенції заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень (далі – спеціально уповноважені суб'єкти). При цьому, до останніх законодавець відносить органи прокуратури, спецпідрозділи БОЗ МВС України, Національне антикорупційне бюро України (далі – НАБ).

Координацію діяльності правоохоронних органів з питань протидії корупції здійснюють у межах наданих повноважень, визначених законами, Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори.

Суб'єктами, які беруть участь у запобіганні, виявленні, а в установлених законом випадках – у здійсненні заходів щодо припинення корупційних правопорушень, відновленні порушених прав чи інтересів фізичних та юридичних осіб, інтересів держави, а також в інформаційному і науково-дослідному забезпеченні здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції, у міжнародному співробітництві в цій сфері, є:

1) уповноважені підрозділи органів державної влади;
2) місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування;

3) підприємства, установи, організації незалежно від підпорядкованості та форми власності, їх посадові та службові особи, а також громадяни, об'єднання громадян за їх згодою.

Таким чином, заходи щодо безпосереднього виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень здійснюють спеціально уповноважені суб'єкти – органи прокуратури, спецпідрозділи БОЗ МВС України та НАБ. Водночас, слід зазначити, що детальний аналіз положень ст. 5 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» дає можливість зробити висновок, що вказаний перелік не є вичерпним, оскільки у законодавчій нормі міститься посилання «якщо інше не передбачено законом». З урахуванням зазначеного, до спеціально уповноважених суб'єктів можна також віднести і спецпідрозділи БОЗ СБ України, адже відповідно до ст. 2 Закону України «Про Службу безпеки України» [4] до завдань СБ України входить попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, тероризму, корупції та організованої злочинної діяльності у сфері управління і економіки та інших протиправних дій, які безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України.

Разом з тим, з 26 квітня 2015 року вводиться в дію Закон України «Про запобігання корупції» [5], відповідно до Прикінцевих положень якого втрачає чинність Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції».

У першій редакції Закон України «Про запобігання корупції» не містив визначення спеціально уповноважених суб'єктів. Водночас, 12 лютого 2015 року було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції» [6], яким внесено низку змін до Закону України «Про запобігання корупції», зокрема визначено поняття спеціально уповноважених суб'єктів. Так, до останніх віднесено органи прокуратури, ОВС, НАБ, Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – Нацагентство). Таким чином, з 26 квітня цього року спецпідрозділи БОЗ СБ України виключаються з переліку спеціально уповноважених суб'єктів. Більше того, звертає на себе увагу той факт, що, на відміну від чинного Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції», у якому до спеціально уповноважених суб'єктів віднесено спецпідрозділи БОЗ МВС України, у Законі України «Про запобігання корупції» такими визначено ОВС.

Ми підтримуємо позицію С. Алфьорова, що до суб'єктів, які протидіють корупції в ОВС, відносяться:

1) суб'єкт, який здійснює координацію, спрямовує, визначає та контролює діяльність із протидії корупції в ОВС, – МВС України;

2) суб'єкти, які наділені правом виявляти, фіксувати та розслідувати корупційні правопорушення в ОВС: органи прокуратури, СБ України, підрозділи Служби внутрішньої безпеки ГУБОЗ України (тепер – Департамент внутрішньої безпеки (ДВБ) МВС України);

3) суб'єкти, які в процесі виконання своїх функцій в ОВС своєю діяльністю сприяють протидії корупції: керівники всіх рівнів; підрозділи кадрового забезпечення; колеги МВС; інспекції з особового складу і створені на їх основі постійно діючі мобільні групи для проведення перевірок стану дисципліни та законності серед особового складу ОВС; куратори підрозділів і служб;

4) суб'єкти, які сприяють протидії корупції в межах інших покладених на них функцій та завдань [2, с. 12].

Відповідно до чинного законодавства завдання виявляти, фіксувати та розслідувати корупційні правопорушення

в ОВС покладено на органи прокуратури, спецпідрозділи БОЗ МВС України, НАБ, а також спецпідрозділи БКОЗ СБ України. Разом з тим, з 26 квітня цього року вказані функції повинні виконувати органи прокуратури, ОВС, НАБ та Нацагентство.

На нашу думку, означене призведе до погіршення стану запобігання і протидії корупції в ОВС. По-перше, органи прокуратури відповідно до ст. 5 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [7] не є суб'єктами, уповноваженими на здійснення оперативно-розшукової діяльності. Тому, вони не зможуть виявляти корупційні злочини на етапі готування до їх вчинення в межах оперативно-розшукової діяльності.

По-друге, не зовсім зрозуміло, які саме підрозділи ОВС будуть уповноважені здійснювати виявлення, фіксування та припинення корупції саме в цих органах.

По-третє, на цей час ще не створено ані НАБ, ані Нацагентство. Більше того, для початку ефективної роботи вказаних відомств необхідна правозастосовна практика у сфері протидії корупції, якої у працівників новостворених інституцій найближчим часом не буде. Адже, відповідно до ст. 61 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» [8] на службу до центрального та територіальних управлінь НАБ не можуть бути прийняті особи, які протягом п'яти років до набрання чинності цим Законом працювали (проходили службу), незалежно від тривалості, у спеціально уповноважених підрозділах по боротьбі з корупцією в органах прокуратури, МВС України, податкової міліції, СБ України, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України та митних органах.

По-четверте, відповідно до ст. 1 зазначеного вище Закону НАБ є державним правоохоронним органом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових. Завданням вказаного органу є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у т.ч. з числа вищого начальницького складу ОВС, та становлять загрозу національній безпеці. З урахуванням цього, корупційні правопорушення, що вчиняються іншими категоріями працівників ОВС, не відносяться до сфери відповідальності НАБ.

По-п'яте, відповідно до змін, внесених Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції», до п. 1 ч. 1 ст. 255 КУпАП [9], з 26 квітня 2015 року право складати протоколи про вчинення правопорушень, передбачених ст. 172-4-172-9 зазначеного кодифікованого акту (Розділ 13-А «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією»), матимуть посадові особи Нацагентства. При цьому, цією ж нормою такого права позбавляються посадові особи органів СБ України. У такій ситуації виникає питання щодо можливості ефективної протидії Нацагентством адміністративним правопорушенням, пов'язаним із корупцією, які вчиняються працівниками ОВС у рамках оперативно-розшукової діяльності. До прикладу, не зовсім зрозуміло, яким чином відбуватиметься виявлення за таких умов за-

значених правопорушень, зокрема порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 172-7 КУпАП) посадовими особами Нацагентства.

З урахуванням викладених обставин, вважаємо, що виключення спецпідрозділів БКОЗ СБ України із числа спеціально уповноважених суб'єктів не є обґрунтованим та негативно вплине на результативність протидії корупції, у т.ч. в ОВС.

Більше того, відповідно до ст. 7 Закону України «Про основи національної безпеки України» [10] поширення корупції в органах державної влади віднесено до основних реальних та потенційних загроз національній безпеці України, стабільності в суспільстві у сфері державної безпеки. А згідно з положеннями ст. 1 Закону України «Про Службу безпеки України» СБ України – державний правоохоронний орган спеціального призначення, який забезпечує державну безпеку України.

Крім того, Президент України поставив перед СБ України завдання здійснювати безкомпромісну боротьбу із корупціонерами. При цьому, він наголосив на необхідності більшої наступальності дій національної спецслужби в руйнуванні тінювих та корупційних схем [11].

З урахуванням викладеного, пропонуємо внести зміни до чинного законодавства і віднести органи СБ України до спеціально уповноважених суб'єктів. З цією метою ч. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» слід доповнити новим абзацом такого змісту: «спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції – органи прокуратури, органи внутрішніх справ України, органи Служби безпеки України, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції».

Крім того, необхідно скасувати зміни до п. 1 ч. 1 ст. 255 КУпАП, що містяться в Законі України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції», відповідно до яких посадові особи органів СБ України позбавляються права складати протоколи про вчинення правопорушень, передбачених ст.ст. 172-4-172-9 зазначеного кодифікованого акту.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що до суб'єктів запобігання і протидії корупції в ОВС потрібно віднести:

1) суб'єкта, що здійснює координацію, спрямовує, визначає та контролює діяльність із протидії корупції в ОВС, – МВС України;

2) суб'єктів, що наділені правом виявляти, фіксувати та розслідувати корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення в ОВС: органи прокуратури, СБ України, НАБ, Нацагентство, а також підрозділи ДВБ МВС України;

3) суб'єктів, які в процесі виконання своїх функцій в ОВС своєю діяльністю сприяють протидії корупції;

4) суб'єктів, які сприяють протидії корупції в межах інших покладених на них функцій та завдань.

Крім того, з метою створення належної правової основи для ефективного запобігання і протидії корупції в ОВС органами СБ України потрібно внести відповідні зміни до антикорупційного законодавства, зокрема наділити останніх статусом спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ткаченко О. В. Адміністративно-правові засади протидії корупції в органах внутрішніх справ : дис. ... канд. юрид. наук спец. : 12.00.07 / О. В. Ткаченко ; Інститут законодавства Верховної Ради України. – Київ, 2008. – 208 с.
2. Алфьоров С. М. Адміністративно-правовий механізм протидії корупції в органах внутрішніх справ : дис... д-ра юрид. наук, спец. : 12.00.07 / С. М. Алфьоров. – Х. : Харківський національний університет внутрішніх справ, 2011. – 444 с.
3. Про засади запобігання і протидії корупції : Закон України від 07 квітня 2011 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 40. – Ст. 404.
4. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 березня 1992 року // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 383.
5. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції : Закон України від 12 лютого 2015 року // *Голос України*. – 2015. – № 39.
7. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 року // *Відомості Верховної Ради України*. – 1992. – № 22. – Ст. 303.
8. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2014 року // *Офіційний вісник України*. – 2014. – № 87. – Ст. 2472.
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07 грудня 1984 року // *Відомості Верховної Ради УРСР*. – 1984. – № 51. – Ст. 1122.
10. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19 червня 2003 року // *Відомості Верховної Ради України*. – 2003. – № 39. – Ст. 351.
11. Президент привітав СБУ : Співвітчизники мають вас поважати, а вороги – боятися. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/news/32547.html>

УДК 343.2/7(477)

СИСТЕМНО-СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ: ДО ПОСТАНОВКИ ПИТАННЯ

Вечерова Є.М.,
к.ю.н., доцент кафедри кримінального права
Національний університет «Одеська юридична академія»

В статті сформульовано алгоритм для подальших наукових досліджень окремих складових системно-структурного аналізу кримінального законодавства України.

Зроблено висновки про те, що системний аналіз кримінального законодавства передбачає з'ясування статусу кримінального закону в правовій площині: його «extra» зв'язки із Конституцією, міжнародним публічним правом та галузевим національним законодавством.

Структурний аналіз кримінального законодавства включає в себе характеристики його внутрішніх параметрів («intra» зв'язків): поділ на частини, розділи, статті тощо, взаємозв'язки між окремими структурними елементами.

Ключові слова: система, структура, кримінальне право, кримінальний закон, кримінальне законодавство, Загальна частина КК України, Особлива частина КК України.

ВЕЧЕРОВА Е.Н. / СИСТЕМНО-СТРУКТУРНЫЙ АНАЛИЗ УГОЛОВНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ: К ПОСТАНОВКЕ ВОПРОСА / Национальный университет «Одесская юридическая академия», Украина

В статье сформулирован алгоритм для дальнейших научных исследований отдельных составляющих системно-структурного анализа уголовного законодательства Украины.

Сделаны выводы о том, что системный анализ уголовного законодательства предполагает выяснение статуса уголовного закона в правовой плоскости: его «extra» связи с Конституцией, международным публичным правом и национальным отраслевым законодательством.

Структурный анализ уголовного законодательства включает в себя характеристики его внутренних параметров («intra» связей): деление на части, разделы, статьи и т. п., взаимосвязи между отдельными структурными элементами.

Ключевые слова: система, структура, уголовное право, уголовный закон, уголовное законодательство, Общая часть УК Украины, Особенная часть УК Украины.

Vecherova E.M. / SYSTEM AND STRUCTURAL ANALYSIS OF THE CRIMINAL LEGISLATION OF UKRAINE: THE STATEMENT OF QUESTION / National University «Odessa Law Academy», Ukraine

This article formulates an algorithm for further research of certain elements of the system and structural analysis of the criminal legislation of Ukraine.

The author concludes that a systematic analysis of the criminal law includes clarification of the status of criminal law in the legal dimension, and its «extra» connections with the Constitution, public international law and domestic law.

Interrelations of criminal law with the Constitution significantly differ from other types of inter-field connections and have a hierarchical (subordinate) character.

There is no single mechanism of influence of international law on criminalization processes at the national level. The nature of this influence must be differentiated depending on the area in which the offense is committed.

Criminal law plays an integrative role and encloses a national system of law, protecting it from the most significant offenses.

The structural analysis of criminal law includes characteristics of its internal parameters («intra» links), such as division into parts, chapters, articles, etc.

General and Special Parts of the Criminal Code are subsystems of a unified system of criminal legislation of Ukraine. However, there are some differences between them. In the retrospective aspect, the Criminal Code appeared much earlier; it is always more dynamic; despite the fact that of the Criminal Code is the most global subsystem formation within the criminal legislation of Ukraine (in its quantitative parameters), its norms are subordinate in relation to the provisions of the General Part of the Criminal Code; different criteria are used for «internal» structuring of Special and General Parts of the criminal law.

Key words: system, structure, criminal law, criminal legislation, General Part of the Criminal Code of Ukraine, Special Part of the Criminal Code of Ukraine.

Аналіз управлінських парадигм приводить до висновку про те, що сучасні управлінські науки потребують філософського осмислення, уніфікації категоріальної мови і синтезу знань, що дозволить виробити нову методологію пізнання феномена управління [1, с. 9].

Важливе значення в арсеналі методології сучасних наукових пошуків відведено системному підходу, який дозволяє вловлювати функціональне призначення еле-

ментів права, по-новому дивитися на право в цілому [2, с. 18].

Зважаючи на вищезазначене, метою статті є формулювання алгоритму для подальших наукових досліджень окремих складових системно-структурного аналізу кримінального законодавства України.

Системно-структурний аналіз кримінального законодавства доцільно розпочати із звернення уваги на понятій-